

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

SLOBODAN PROTOK ROBA

AKCIJSKI PLAN ZA OTKLANJANJE NEOPRAVDANIH PREPREKA TRGOVINI (ČI. 34 – 36 TFEU)

Podgorica, 29.05.2014

Vitomir Fister

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Sadržaj

1. Uslovi postavljeni Crnoj Gori za otvaranje pregovora u Poglavlju 1
2. Neharmonizovano područje u slobodnom protoku roba – primjeri karakterističnih prepreka trgovini
3. Akcijski plan za identifikovanje i otklanjanje neopravdanih prepreka – primjeri planova i aktivnosti u Hrvatskoj i Srbiji

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uslovi za početak pregovora

1. Donošenje Strategije i Akcionog plana za implementaciju prava EU o slobodnom protoku roba.
2. Promjena propisa u smjeru da ne sadrže odredbe koje bi *ukazivale* na obavezu da se na proizvode mora staviti znak CE prije stavljanja proizvoda na tržište.
3. Donošenje Akcijskog plana za identifikovanje i otklanjanje neopravdanih prepreka u smislu čl. 34 – 36.

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Vodiči za neharmonizovano područje

1. Slobodan protok roba – Vodič za primjenu odredaba Ugovora o slobodnom protoku roba

ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market.../new_guide_en.pdf

2. Najvažnije administrativne strukture potrebne za sprovođenje prava EU

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Pravni okvir za proizvode

Propisi za grupe
proizvoda

Pristup

Horizontalno
zakonodavstvo

HARMONIZOVANI		NEHARMONIZOVANI	
DIREKTIVE/UREDBE		NACIONALNI	NEPOSTOJEĆI
TEHNIČKI		DRUGI	
STARI	NOVI	ART. 34 - 36 TFEU	
OPŠTA BEZBJEDNOST PROIZVODA			
ODŠTETNA ODGOVORNOST			

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Tipične prepreke trgovini (1)

Tri glavna tipa prepreka

- Zahtjevi u vezi karakteristika proizvoda
- Pravila o uslovima poslovanja
- Ograničenja i zabrane u vezi upotrebe

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Tipične prepreke trgovini (2)

- Tehnički propisi sa zahtjevima za „prezentaciju“ robe (težina, sastav, označavanje, oblik, veličina, ambalaža),
- Ograničenja u vezi reklamiranja,
- Obaveza depozita,
- Oznaka izvora, obilježavanja kvaliteta,
- Ohrabrivanje kupovanja domaćih proizvoda,
- Obavezna upotreba jezika države uvoznice,

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Tipične prepreke trgovini (3)

- Ograničenja uvoza proizvoda za ličnu upotrebu.
- Ograničenja trgovine na daljinu (prodaja po internetu, poštanska prodaja, ...),
- Uvozne licence, kontrole i pregledi,
- Obaveza imenovanja zastupnika ili držanja skladišnih kapaciteta u zemlji uvoza,
- Kontrole cijena i subvencije,
- Nacionalne zabrane određene robe/supstanci,
- Postupci odobrenja.

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Relevantni pravni poredak CG

Odluka o proglašenju nezavisnosti (2006)

2. Republika Crna Gora, obnovom državne nezavisnosti, preuzima sve poslove koje je usvajanjem Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora povjerila da vrše institucije državne zajednice.

4. Do donošenja odgovarajućih propisa Republike Crne Gore, shodno će se primjenjivati kao njeni propisi oni koji su na dan stupanja na snagu ove odluke važili kao propisi državne zajednice Srbija i Crna Gora, ako nijesu u suprotnosti sa pravnim poretkom i interesima Republike Crne Gore.

WTO/TBT – tehnički propisi

- Svi proizvodi, domaći i strani, moraju imati jednaki tretman (važi za sadržaj pravila i način njihove primjene),
- TP ne smiju biti napisani i izvršavani na način koji bi značio stvaranje nepotrebnih prepreka u trgovini,
- TP treba povući (ili promijeniti) ako se ispostavi da zbog promijenjenih okolnosti nisu više primjereni,
- TP moraju biti, ako je to ikako moguće, utemeljeni na sadržaju međunarodnih standarda, ako takvi postoje,
- TP moraju, ako je to ikako moguće, sadržavati odredbe o traženim performansama proizvoda, a ne o njegovom dizajnu.

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Neharmonizovano područje (1)

Čl. 34 – 36 TFEU

Pokrivaju uvoz, tranzit i izvoz robe na unutrašnjem tržištu te zabranjuju količinska ograničenja i sve mjere koje imaju ekvivalentan učinak.

Obavezuju se države članice (široka definicija „države“).

Međutim, države članice mogu takođe biti odgovorne za aktivnosti pojedinaca koje izazivaju ozbiljne prepreke u slobodnom protoku roba unutar EU, kao što su blokade graničnih prelaza od strane poljoprivrednika kao u slučaju **Case C-265/95**, Komisija v. Francuska

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Neharmonizovano područje (2)

Proizvodi kojima se **zakonito trguje** u jednoj državi članici, a koji ne podliježu harmonizaciji na EU nivou, trebalo bi da uživaju slobodu kretanja i na tržištu svih ostalih država članica, **čak i onda kada ti proizvodi nisu u potpunosti usklađeni sa tehničkim pravilima odredišne države članice.**

Izuzeci: Odredišne države članice mogu zabraniti trgovinu proizvodima na svom tržištu isključivo kada je to neophodno iz razloga **bezbjednosti, zdravlja ili zaštite životne sredine.**

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Neharmonizovano područje (3)

1. Uredba Strawberries
2. Načelo uzajamnog priznavanja
3. Problemi kod uzajamnog priznavanja
4. Uredba o uzajamnom priznavanju 764/2008

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba Strawberries

Uredba (EK) br. 2679/98 o funkcionisanju unutrašnjeg tržišta u vezi sa slobodnim protokom roba između država članica uspostavlja **mehanizme za razmjenu informacija i monitoring** u pogledu **bitnih prepreka trgovini** koje izazivaju **ozbiljne gubitke za pojedince.**

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba Strawberries

U skladu sa **mehanizmima ranog upozorenja** države članice su dužne da unaprijed obavijeste Komisiju o **bitnijim dešavanjima kao što su demonstracije** ili rekonstrukcija puteva kada se radi o važnim saobraćajnicama, a ta dešavanja **bi mogla spriječiti trgovinu**.

Osim toga, privredni subjekti mogu obavijestiti Komisiju o rizicima ili konkretnim slučajevima. Te informacije se **dalje dostavljaju svim državama članicama**.

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba Strawberries

U presudi od 12 juna 2003 (slučaj C-112/00), Sud je razmatrao u kojoj mjeri je obaveza države članice da obezbijedi otvorene glavne tranzitne rute u cilju slobodnog protoka roba u okviru Unije, naročito kada je u tom cilju neophodno sprječavanje političkih demonstracija za očuvanje životne sredine čiji se organizatori pozivaju na osnovna prava na slobodu izražavanja i okupljanja.

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Načelo uzajamnog priznavanja (1)

Načelo uzajamnog priznavanja je ustanovio Sud u čuvenim presudama u slučaju “Cassis de Dijon” i bio je predmet u okviru interpretativne izjave Komisije od 3 oktobra 1980 godine.

Nakon toga, **Rezolucija Savjeta Evrope** od 28 oktobra 1999 godine posvećena načelu uzajamnosti je inkorporirana u **Ugovor o evropskoj ekonomskoj zoni** od 1 marta 2002 godine.

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Načelo uzajamnog priznavanja (2)

Problemi

1. Nedovoljna informisanost o načelu
2. Nejasan pravni obuhvat i teret dokazivanja
3. Rizik da se neće dobiti pristup tržištu ostalih država članica
4. Odsustvo dijaloga između nadležnih organa i privrednih subjekata

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Načelo uzajamnog priznavanja (3)

1. Nedovoljna informisanost

- *Utisak je da nacionalni propisi uvijek preovlađuju*

(Poslovni subjekti i administracija uzimaju nacionalne propise zdravo za gotovo)

- *Uzajamno priznavanje je koncept proistekao iz sudske prakse Suda pravde na osnovu Članova 34 i 36 UFEU (bivši članovi 28 i 30 UEZ)*

(Mali broj ljudi je upoznat sa konceptom uzajamnog priznavanja)

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Načelo uzajamnog priznavanja (4)

2. Nejasan pravni obuhvat i teret dokazivanja

- *Obuhvat: na koje se proizvode odnosi?*
- *Široko rasprostranjena pravna nejasnoća u pogledu tereta dokazivanja:
Neophodno je stručno znanje iz oblasti prava*

(Nacionalna administracija i privredni subjekti zauzimaju veoma oprezan stav)

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Načelo uzajamnog priznavanja (5)

3. Rizik za privredne subjekte u drugoj državi članici

Poslovni subjekti imaju poteškoća kad treba da znaju da li, kako i kada bi trebalo primijeniti uzajamno priznavanje

(Sprječavanje rizika putem dijaloga (pregovora?) sa nadležnim organima odredišne države članice).

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Načelo uzajamnog priznavanja (6)

4. Odsustvo dijaloga između nadležnih organa

Nedostatak odgovarajućeg adresara za nadležne organe koji bi željeli da kontaktiraju svoje kolege u drugoj državi članici na čijem se tržištu zakonito trguje određenim proizvodom

(Nadležnim organima je teško da identifikuju i kontaktiraju svoje kolege u drugim državama članicama)

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba 764/2008 (1)

Kratak sadržaj Uredbe

- Odbijanje uzajamnog priznavanja postaje izuzetak
- Definicija prava i obaveza:
  - teret dokazivanja koje snose države članice
  - kratki rokovi za odredišne države članice (20 radnih dana)
- Kontaktne tačke za proizvode u državama članicama
- Ukidanje Odluke 3052/95/EZ
- Indikativan spisak proizvoda

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba 764/2008 (2)

- Upravne odluke:
  - upućene privrednim subjektima
  - direktno ili indirektno sprječavaju pristup tržištu
  - temelje se na tehničkom propisu
- Sprječavanje pristupa tržištu – rezultat odluke:
  - Zabrana
  - Modifikacija (jedne ili više karakteristika)
  - Dodatna ispitivanja
  - Povlačenje

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba 764/2008 (3)

- Uredba se ne primjenjuje na:
  - Većinu željezničke opreme
  - Povlačenje opasnih proizvoda u skladu sa DOBP
  - Povlačenje namirnica namijenjenih ishrani ljudi i životinja u cilju zaštite zdravlja ljudi što zahtijeva hitnu intervenciju
  - Mjere u pogledu neusklađenosti sa EU propisima koji uređuju namirnice za ljudsku ishranu i ishranu životinja

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba 764/2008 (4)

- Uzajamno priznavanje = osnovno pravilo (EU Ugovor)
- Stvarno i moguće odbijanje uzajamnog priznavanja koje uređuje Uredba
- Moguće odbijanje uzajamnog priznavanja?

Obaveza nacionalnih nadležnih organa da započnu dijalog sa privrednim subjektima i da se pridržavaju proceduralnih zahtjeva koji su uspostavljeni Uredbom

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba 764/2008 (5)

Moguće odbijanje uzajamnog priznavanja

Planirana odluka:

- 1 korak:
  - pisano obavještenje privrednom subjektu
  - preciziranje tehničkog propisa
  - iznošenje tehničkih ili naučnih činjenica:
    - da je planirana odluka opravdana prioritetnim razlogom koji se odnosi na opšti interes;
    - da se ne mogu preduzeti mjere koje su manje restriktivne po trgovinu

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba 764/2008 (6)

Moguće odbijanje uzajamnog priznavanja

Planirana odluka:

- 2 korak: Privredni subjekat može dostaviti komentare u roku koji je naveden u pisanom obavještenju
- 3 korak: Procjena komentara (ako ih ima)
- 4 korak: Odluka koju donose nadležni organi

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba 764/2008 (7)

Moguće odbijanje uzajamnog priznavanja

Konačna odluka – nadležni organi moraju da:

- Odmah informišu privredni subjekat i Komisiju
- Pruže tehničko ili naučno objašnjenje svoje odluke
- Upoznaju stranku o propisanom pravnom lijeku

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba 764/2008 (8)

Kontaktne tačke proizvoda

- Države članice moraju da odrede najmanje jednu kontaktnu tačku proizvoda i o tome informišu Komisiju i države članice
- Države članice su slobodne da povjere ulogu KTP novim ili već postojećim privatnim ili javnim subjektima
- Zadaci: se moraju obavljati po zahtjevu i besplatno u roku od 15 radnih dana

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Uredba 764/2008 (9)

Kontaktne tačke proizvoda - Zadaci:

- Obezbijede podatke o tehničkim propisima koji se primjenjuju za određenu vrstu proizvoda u toj državi članici
- Daju savjet o tome da li je za proizvod potrebno prethodno odobrenje
- Daju kontakte nadležnih organa
- Opišu pravni lijek koji je predviđen za određenu teritoriju u slučaju spora između nadležnih organa i privrednih subjekata

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Primjer Hrvatska (1)

- Vlada RH mjeseca maja 2006 zadužila je sva tijela državne uprave da u okviru svojih nadležnosti izvrše analizu svih zakona i podzakonskih akata iz ugla Čl 34 - 36
- Ministarstvo gospodarstva zaduženo je za koordinaciju svih potrebnih aktivnosti.
- Svrha AP je precizno definisanje svih potrebnih aktivnosti, sa ciljevima, realnim rokovima i nosiocima.

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Primjer Hrvatska (2)

- AP je napravljen u tabelarnom obliku.
- Tabela sadrži popis svih analiziranih propisa i vrstu predložene mjere za otklanjanje utvrđenih prepreka:
  - Stavljanje van snage celog propisa,
  - Stavljanje van snage spornih odredaba,
  - Propis ili odredba ostaju na snazi uz MRC,
  - Propis ostaje na snazi jer ima osnovu u članu 36.

NO.	NATIONAL REGULATION	MEASURE HAVING EFFECT EQUIVALENT TO QUANTITATIVE RESTRICTIONS	EXPLANATION OF MEASURE HAVING EFFECT EQUIVALENT TO QUANTITATIVE RESTRICTIONS	MANNER OF HANDLING THE MEASURE HAVING EQUIVALENT EFFECT TO QUANTITATIVE RESTRICTIONS	TIMETABLE	STATUS Implementation of planned activities
MINISTRY OF THE ECONOMY, LABOUR AND ENTREPRENEURSHIP						
1.	Trade Act OG 11/96, 75/99, 76/99, 62/01, 109/01, 49/03 (consolidated text), 96/03, 103/03, 170/03, 55/04	<p>Article 30 Goods which do not meet the required standards for being put into circulation or usage in the Croatian market, may not be imported or temporarily imported into the Republic of Croatia. Goods imported or temporarily imported shall meet all sanitary, veterinary and phytosanitary requirements of the Republic of Croatia.</p> <p>Article 58 The Government decides, upon the proposal of the Ministry, which goods require export/import licenses.</p>	<p>Measure having equivalent effect – refers to prescribing the mandatory implementation of standards</p> <p>Measure having equivalent effect – gives the discretionary right to the Ministry to recommend goods for export and import on the basis of licenses</p>	<p>Applies until the EU regulation is accepted to regulate certain areas; a new Trade Act is being drafted.</p> <p>Applies until the EU regulation is accepted to regulate certain areas; a new Trade Act is being drafted.</p>	<p>December 2008</p> <p>December 2008</p>	<p>The new Trade Act has been adopted in the Croatian Parliament on 15 July 2008</p> <p>The new Trade Act has been adopted in the Croatian Parliament on 15 July 2008</p>

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Primjer Srbija (1)

- Ministarstvo privrede u maju 2014 započelo sa radom na pravnoj i institucionalnoj analizi na osnovu koje bi 2015 bio napravljen četverogodišnji AP 34 - 36
- Preliminaran dogovor o potrebnom sadržaju AP:
  - Izrada „početne tabele“ svih važećih tehničkih i ne-tehničkih propisa koji bi mogli sadržavati prepreke,
  - Organizaciona šema za pripremu i sprovođenje AP,
  - Imenovanje dva pravna konsultanta za kontinuiranu analizu i davanje savjeta oko postojećih i novih propisa i pojedinačnih upravnih i sudskih odluka,

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Primjer Srbija (2)

- AP sadrži najavu izrade programa edukacije inspektora za potrebe vođenja postupaka po Uredbi 764 po ulasku u EU,
- AP sadrži najavu osposobljavanja „Tačke za proizvode“ po Uredbi 764 i predviđeni početak njenog rada,
- AP sadrži opis uloge registra tehničkih propisa TEHNIS u upravljanju neharmonizovanog područja i rada „Tačke za proizvode“,
- AP sadrži generalnu formulaciju MRC koja bi se unosila u nove nacionalne propise (a po potrebi i u stare).

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure
and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

Zahvaljujem na pažnji

Kontakt:
Vitomir Fister
Vođa projekta
GSM: +382(0)69539621
E-mail: vitomir8@gmail.com

Project
funded by the EU

Development of Quality Infrastructure and Metrology - Montenegro

adetef.
Assistance Technique France

A project implemented by ADETEF in
consortium with LNE and SMU

“This presentation has been produced with the assistance of the European Union. The contents of this presentation are the sole responsibility of ADETEF in consortium with LNE and SMU and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.”